

## Lausuntopyyntö Ruutana-Tarastenjärvi-Asema-osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, yleiskaava 26

Kaupunginhallitus 22.01.2024 § 16  
675/10.02.02/2023

Valmistelija Kaavoituspäällikkö Antti Kivikko

Kangasalan kaupunki pyytää Oriveden kaupungin lausuntoa Ruutana-Tarastenjärvi-Asema – osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS). Lausunto tulee toimittaa 26.1.2024 mennessä.

Osayleiskaavan keskeisiä tavoitteita ovat valtatie 9:n ympäristön ja elinkeinotoimintojen alueiden kehittäminen, asumisen ja lähijunaliikenteen kehittäminen sekä pohjoisen 2-kehävyöhykkeen kehittäminen laajempaan kokonaisuutena. Kaavatyön tavoitteiden havainnollistamiseksi on laadittu kolme kehityskuvavaihtoehtoa. Kehityskuvien avulla voidaan arvioida, miten erilaiset maankäyttöratkaisut vaikuttavat ja millaiset toteuttamisedellytykset erilaisilla vaihtoehdoilla on.

Kehityskuvavaihtoehdot ovat vähittäisen tiivistymisen vaihtoehto, elinkeinojen kehittämiseen painottuva vaihtoehto ja asumiseen painottuva vaihtoehto. Kehityskuvavaihtoehtoihin voi tutustua osoitteessa <https://storymaps.arcgis.com/stories/cc0fb439bc534b5cac02521d4b356095> sekä esityslistan liitteenä olevan OAS:n avulla.

### Vähittäisen tiivistymisen kehityskuvavaihtoehto

Vähittäisen tiivistymisen vaihtoehdossa joukkoliikenne pohjautuu bussiliikenteeseen eikä Ruutanaan rakenneta lähijunaseisaketta. Asukasmäärän kasvu on maltillisempi. Uudet asuinalueet ovat pienimuotoisempia ja sijoittuvat bussireittien läheisyyteen. Lisääntyvä asutus voi luoda mahdollisuuksia bussiliikenteen kehittämiseksi. Valtatie 9:n ympäristöön kehitetään yritysalueita Tarastenjärven ja Suinulan eritasoliittymien väliselle alueelle. Yritystonttien tarjonta laajenee ja valtatie 9:n läheisyyteen on mahdollista kehittää merkittävä yritysaluekokonaisuus.

Tässä vaihtoehdossa asukasmäärä on pienin ja palvelut jäävät suppeimmiksi. Tiiviimpi asutus ja palveluita sijoittuu Ruutanantien varteen radan molemmin puolin. Uusia palveluita sijoitetaan myös lähemmäksi valtatie 9:n ja yritysalueita. Ruutanan länsi- ja eteläpuolella varaudutaan 2-kehätien toteuttamiseen myöhemmin tulevaisuudessa. Kehätien varren maankäyttö olisi yritystoimintaa, asumista sekä vapaa-aika ja virkistystoimintoja.

Asemalla maankäytön kehittäminen painottuu Vatialantien jatkeen eteläosaan ja Asemantien varrelle. Asukas- ja työpaikkamäärän kasvu voi luoda mahdollisuuksia bussiliikenteen ja lähipalvelujen kehittämiseksi. Osayleiskaava-alueen asukasmäärä olisi noin 5 000 asukasta (nykyisin noin 3 500).

### Elinkeinojen kehittämiseen painottuva kehityskuvavaihtoehto

Elinkeinojen kehittämiseen painottuvassa vaihtoehdossa Ruutan joukkoliikenne pohjautuu lähijunaliikenteeseen. Asukas pohjaa kasvatetaan

niin, että muodostuu paremmat edellytykset lähijunaliikenteen järjestämiselle. Lähijunavuoroja kulkee Tampereelle ja Tampereelta vähintään kerran tunnissa. Uusia asuinalueita sijoitetaan Korvenperäntien länsipuolelle, Ruutanan taajaman eteläpuolelle sekä Vatialantien jatkeen pohjoiselle osalle. Asuinalueiden ja junaseisakkeen välille rakennetaan sujuvia pyöräyhteyksiä. Olemassa olevia asuinalueita pyritään tiivistämään ja täydentämään erityisesti lähijunaseisakkeen ympäristössä ja sujuvien pyöräreittien varrella. Seisakkeen ympäristö muuttuu vähitellen tehokkaan asumisen ja palvelujen alueeksi.

Valtatie 9:n pohjois- ja eteläpuolelle, Tarastenjärven ja Suinulan eritasoliittymien väliselle alueelle kehitetään jo toimivaan kiertotalousalueeseen, alueen läpi kulkeviin voimajohtoihin, valokuituun ja rautatieseisakkeen läheisyyteen tukeutuva laaja yritysaluekokonaisuus. Alueelle kehitetään kilpailukykyinen ja monipuolinen tarjonta sijaintipaikkoja yrityksille. Lähijunaseisakkeen läheisyydessä alueet profiloitetaan työpaikkaintensiivisemmille yritystoiminnoille.

Suurempi asukas pohja mahdollistaa Ruutanan lähipalvelujen parantamisen ja kaupallisten palvelujen monipuolistamisen. Junaseisakkeen ympäristöön kehitetään kaupunkimaista lähikeskusta. Uusia palveluita voi sijoittua nauhamaisesti Ruutanantien varteen. Asukasmäärän kasvu edellyttää myös varhaiskasvatus- ja koulupalvelujen lisäämistä.

Ruutanan länsi- ja eteläpuolella varaudutaan 2-kehätien toteuttamiseen myöhemmin tulevaisuudessa. Kehätien varren maankäyttö painottuisi yritystoimintaan ja kehätie liittyisi valtatielle Tarastenjärven eritasoliittymästä. Asemalle sijoitetaan jonkin verran asumista ja Vatialantien jatkeen eteläosaan laajahko yritysalue osaksi myöhemmin kehittyvää 2-kehää. Elinkeinotoimintoja palveleva liikenne ohjattaisiin 2-kehälle kehittämällä Vatialantien jatkeen pohjoisosaa pienipiirteisempänä katu-ympäristönä. 2-kehän sijainti luo mahdollisuudet kehittää alueelle myös luontoon ja liikuntaan painottuvia toimintoja ja Saappaanpohjan ranta-alueelle kehitettäisiin matkailupalveluita. Osayleiskaava-alueen asukasmäärä olisi noin 7 000 asukasta (nykyisin noin 3 500).

#### Asumiseen painottuva kehityskuvavaihtoehto

Asumiseen painottuvassa vaihtoehdossa Ruutanan joukkoliikenne pohjautuu lähijunaliikenteeseen. Asukas pohjaa kasvatetaan merkittävästi, jolloin muodostuu hyvät edellytykset tehokkaan seudullisen lähijunaliikenteen järjestämiselle. Lähijunavuoroja kulkee Tampereelle ja Tampereelta vähintään kaksi kertaa tunnissa. Olemassa olevia asuinalueita tiivistetään ja täydennetään varsinkin seisakkeen läheisyydessä. Uusia asuinalueita sijoitetaan rautatien pohjoispuolelle, rautatien ja Korvenperäntien väliselle alueelle sekä Ruutanan taajaman eteläpuolelle ja Vatialantien jatkeen pohjoiselle osalle. Tehokas asuminen ja sekoittunut kaupunkirakenne sijoittuu seisakkeen ympärille sekä Ruutanantien varrelle. Asuinalueilta junaseisakkeelle rakennetaan sujuvat ja nopeat pyöräyhteydet. Suoraviivainen pyörätieyhteys palvelee myös Suinulan ja Havisevan asukkaita. Ruutanan keskusta-alueella huomioidaan miellyttävän kaupunkikuvan ja kävely-ympäristön kehittäminen.

Julkisten ja yksityisten palveluiden tarve kasvaa merkittävästi ja asukkailla on kattavat paikallispalvelut. Muun muassa koulu- ja varhaiskasvatuspalveluille tarvitsee varata uusia alueita. Junayhteyden lisäksi asukas pohjan suureneminen luo edellytykset parantaa

bussiyhteyksiä Kangasalan suuntaan. Elinkeinoalueet painottuvat valtatie 9:n pohjoispuolelle sekä lähemmäksi Suinulan eritasoliittymää. Yrityksille kehitettävät sijaintipaikat ovat kooltaan pienempiä ja homogeenisempiä elinkeinopainotteiseen vaihtoehtoon verrattuna.

Ruutanan länsi- ja eteläpuolella varaudutaan 2-kehätien toteuttamiseen myöhemmin tulevaisuudessa. Asuinalueilta olisi sujuvat yhteydet Ruutanan keskustaan ja junaseisakkeelle. Vatialantien jatkeella uusi asuminen parantaa joukkoliikenteen kehittämismahdollisuuksia. Asemalle sekä Asemantien varteen sijoitetaan asuntorakentamista ja lisäksi suppeampi yritysalue. Asemalla on paremmat edellytykset lähipalvelujen kehittymiselle. Osayleiskaava-alueen asukasmäärä olisi noin 10 000 asukasta (nykyisin noin 3 500).

#### Yhteenveto kehityskuvavaihtoehdoista

Osayleiskaavan OAS-vaiheessa esitetyissä kehityskuvavaihtoehdoissa on merkittäviä eroja, joiden suhteen tehtävät valinnat ratkaisevat osayleiskaavan tavoitteiden kautta suunnitteluratkaisujen suunnan.

Oriveden kaupungin näkökulmasta alueen suunnittelussa käsitellään myös Oriveden kaupungin kannalta tärkeitä teemoja: valtatie 9 sekä Tampereelta Kangasalan ja Oriveden suuntaan kulkeva lähijunaliikenne.

Kaikissa vaihtoehdoissa on osoitettu Vatialantien jatke sekä valtatie 9:n parantamishanke toteutuneeksi. Lisäksi kaikissa vaihtoehdoissa länsi- ja keskiosaan sijoittuu laaja metsä- ja luontoalue. Kaikissa vaihtoehdoissa joukkoliikenneyhteys Kangasalan keskustan suuntaan perustuu bussiliikenteeseen. Vaihtoehdoissa esitetään erilaisia ratkaisuja asuinrakentamisen ja yritystoimintojen sijoittamisen, liikenneverkon, asukasmäärän, palvelujen sijoittamisen ja viherrakenteen osalta.

Kaikissa kehityskuvavaihtoehdoissa valtatie 9 varteen sijoittuva Tarastenjärven alue on osoitettu yritystoimintaan kehitettävänä alueena, mutta kehittämisen mittakaava vaihtelee. Yritystoiminnalle osoitetun alueen pinta-ala on laajin elinkeinojen kehittämiseen painottuvassa kehityskuvavaihtoehdossa, ja vastaavasti pienempi muissa kehityskuvavaihtoehdoissa.

Myös alueen suunnittelutavoitteeksi otettava asukasmäärä vaihtelee kehityskuvavaihtoehtojen välillä asumiseen painottuvan vaihtoehdon noin 6 500 asukkaan lisäystavoitteesta vähittäisen tiivistymisen noin 1 500 uuteen asukkaaseen varautumiseen.

Alueen asukasmäärällä sekä elinkeinotoiminnan laajuudella on vaikutuksia myös lähijunan liikennöintiedellytyksiin. Kehityskuvavaihtoehtojen mukaan elinkeinojen kehittämiseen painottuva vaihtoehto sekä asumiseen painottuva vaihtoehto loisivat edellytykset Ruutanan lähijunaseisakkeelle sekä säännölliselle lähijunaliikenteelle tulevaisuudessa.

Toimivalta

hallintosääntö 23 §

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää lausua Oriveden kaupungin lausuntona Kangasalan Ruutana-Tarastenjärvi-Asema osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta seuraavaa:

Oriveden kaupunki näkee valtatiehen 9 liittyvät kehittämismahdollisuudet

tärkeinä ja alueen kehittämisellä on merkittäviä vaikutuksia koko Pirkanmaan ja Tampereen kaupunkiseudun alueen elinvoimaan Tarastenjärven jo toiminnassa olevan yritysalueen kautta.

Kaikissa osayleiskaavan vaihtoehdoissa on osoitettu valtatie 9:n parantamishanke toteutuneeksi. Oriveden kaupunki näkee valtatie 9 parantamisen välttämättömänä valtakunnallisen logistiikan sekä henkilöliikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Valtatie 9 parantaminen on keskeistä myös osayleiskaava-alueen kehityksen sekä omalta osaltaan myös jo toiminnassa olevan Tarastenjärven yritysalueen kehityksen varmistamiseksi.

Oriveden kaupunki katsoo, että Tampereelta itään Kangasalan ja Oriveden suuntaan suuntautuvan joukkoliikenteen kehittämisen kannalta tehokkaampaa alueen kehittämistä tavoittelevat kehityskuvavaihtoehdot (elinkeinojen kehittämiseen painottuva, asumiseen painottuva) olisivat kehittämisen mahdollistavia, sillä ne omalta osaltaan mahdollistaisivat Ruutanan lähijunaseisakkeen sekä Tampereelta idän suuntaan kulkevan lähijunaliikenteen. Kaupunki näkee, että nämä vaihtoehdot olisivat perusteltuja erityisesti kestävästi liikenteen ja liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Sen sijaan vähittäiseen tiivistymiseen perustuva vaihtoehto tukeutuisi bussiliikenteeseen ja ei siten muodostaisi riittävää asukaspohjaa houkuttelevamman julkisen liikenteen vaihtoehdon kehittämiseen. Oriveden kaupunki näkee järkevänä nykyisen yhdyskuntarakenteen sekä infrastruktuurin hyödyntämisen sekä kehittämisen, jota olemassa olevan rautatie tehokkaampi hyödyntäminen lähijunaliikenteeseen parhaimmillaan olisi. Osayleiskaava-alueen julkisen liikenteen kehittäminen hyödyttäisi merkittävässä määrin myös alueen nykyisiä asukkaita, sillä alueelta todennäköisesti tehdään runsaasti matkoja esimerkiksi työpaikoille ja palveluihin.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että kaavoituspäällikkö Antti Kivikko oli asiantuntijana paikalla tämän asian käsittelyn aikana.

-----